

شماره چاپ: ۷۶۰

شماره ثبت: ۳۴۸

دوره دهم - سال دوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶/۹/۲۱

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور

۲۵. حوزه آموزش های فنی و حرفه ای و مهارتی

معاونت پژوهش های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

کد موضوعی: ۲۱۰
شماره مسلسل: ۱۵۶۵۵
دی ماه ۱۳۹۶

به نام خدا

فهرست مطالب

۱ خلاصه مدیریتی
۴ فصل اول - بررسی تغییرات ساختاری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷
۵ فصل دوم - بررسی اعتبارات حوزه آموزش های فنی و حرفه ای برحسب امور - فصل
۸ فصل سوم - بررسی اعتبارات آموزش های فنی و حرفه ای برحسب برنامه - فعالیت
۱۱ فصل چهارم - بررسی و مقایسه اعتبارات دستگاه های ارائه دهنده آموزش های فنی و حرفه ای
۱۳ نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۴ منابع و مآخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۲۵. حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی

خلاصه مدیریتی

۱. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای یکی از مؤلفه‌های مهم در حوزه تربیت نیروی انسانی ماهر است. سیاست‌های کلی نظام از قبیل سیاست‌های کلی اشتغال (بندهای «۱» و «۲») و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (۳ و ۵) بر این امر تأکید داشته‌اند. در قانون برنامه ششم توسعه نیز در مواد (۴، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶ و ۶۹) احکامی در این ارتباط وضع شده است. ارتقای شاخص‌های کمی و کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در همه سطوح در قانون برنامه ششم دیده شده است.

۲. بروز پدیده بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی ضرورت توجه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را دوچندان کرده است. اهمیت این آموزش‌ها موجب تصویب و ابلاغ قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی شده است که لازم است در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ اعتبارات لازم برای آن در نظر گرفته شود.

۳. در لایحه بودجه سال جاری تغییراتی ایجاد شده است که از جهاتی مثبت و از جهاتی منفی است. به‌عنوان مثال جدا شدن اعتبارات استانی بعضی از دستگاه‌ها که ازسویی از تمرکزگرایی پیشگیری می‌کند، اما ازسوی دیگر مقایسه اعتبارات دستگاه و برنامه‌های ذیل آن را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۶ با اشکال مواجه می‌سازد. بارزترین مثال در این ارتباط جداسازی اعتبارات استانی دستگاه آموزش و پرورش از امور آموزش و پژوهش است. این جداسازی در ظاهر موجب کاهش شدید اعتبارات امور آموزش و پژوهش از ۵۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال در قانون مصوب سال ۱۳۹۶ به ۲۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ شده است، درحالی که علت آن، انفکاک ۳۴۴,۲۸۰ میلیارد ریال اعتبارات استانی آموزش و پرورش است که از اعتبار مربوط به امور آموزش و پژوهش خارج و تحت اعتبار استانی وزارت آموزش و پرورش آمده است. ازسوی دیگر درهم‌تنیدگی اعتبارات استانی موجب شده است اعتبارات فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در دل اعتبارات استانی قرار گرفته و قابل جداسازی و محاسبه تغییرات نباشد. منطقی است اعتبارات استانی وزارت آموزش و پرورش که بخشی از آن مربوط به فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است به تفکیک فصول هفت‌گانه (جدول ۷-۱) و برحسب برنامه، فعالیت مشخص شود تا از شفافیت لازم برخوردار باشد.

۴. اعتبارات متفرقه که گستردگی آن نقطه ضعفی در نظام بودجه‌ریزی است، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با یک شیب ملایم وارد اعتبارات دستگاه‌ها شده است که امر مثبتی است، اما چون هنوز به صورت کامل این امر صورت نگرفته وجود دو جدول ۹ و ۲-۷ از دقت مقایسه می‌کاهد.
۵. از مجموع اعتبار فصول ده‌گانه (جدول ۶) که اعتباری معادل ۲,۸۳۱,۱۷۶ میلیارد ریال می‌باشد، ۲۷۸,۰۰۰ میلیارد ریال آن مربوط به امور آموزش و پژوهش است که ۲۷,۰۰۰ میلیارد ریال آن مربوط به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (برحسب امور فصل) است که کمتر از یک درصد اعتبار فصول ده‌گانه را شامل می‌شود.
۶. اعتبارات هزینه‌ای امور آموزش و پژوهش در لایحه سال ۱۳۹۷ نسبت به قانون ۱۳۹۶ (مصرح در لایحه سال ۱۳۹۷) تقریباً ۱۶ درصد و اعتبارات اختصاصی ۶ درصد رشد داشته است. این درحالی است که اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای این حوزه ۳۲ درصد کاهش یافته است.
۷. در همین حال اعتبارات هزینه‌ای فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۱۴ درصد، اعتبارات اختصاصی ۴۰ درصد و سرجمع اعتبارات ۱۱/۷۵ درصد رشد داشته است، درحالی که اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای این فصل ۳۸ درصد کاهش داشته است. کاهش ۳۸ درصدی تملک سرمایه‌ای فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نقطه ضعف بزرگی در مسیر اجرای اسناد بالادستی در این زمینه است. به جهت آنکه فضا، تجهیزات، مواد مصرفی، کارگاه و... از عوامل مهم ارتقای کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است.
۸. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷، بند «ج» تبصره «۱۱» به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مرتبط است. این بند مقرر می‌دارد ۵ درصد از اعتبار ردیف ۲۳-۵۳۰۰۰۰ جهت آموزش‌های مهارتی پرسنل وظیفه در پادگان‌ها به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای اختصاص یابد. اعتبار اصلی این ردیف ۱۳,۵۰۰ میلیارد ریال است که سهم این نهاد ۶۷۵ میلیارد ریال می‌شود که در جدول ۹ لایحه بودجه آمده است.
۹. در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ تنها بند «ج» تبصره «۱۱» مربوط به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است.

آموزش و تربیت نیروی انسانی به‌عنوان یکی از شاخص‌های مهم پیشرفت هر کشور در سه حوزه آموزش عمومی، آموزش عالی و آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارتی تعریف و اجرا می‌شود. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در تمام سطوح آموزش جایگاهی ویژه دارد.

وجود اسناد بالادستی از قبیل سیاست‌های کلی نظام (سیاست‌های کلی اشتغال و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی) و قانون برنامه ششم از یک طرف و از طرفی بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و نرخ پایین مشارکت اقتصادی افراد جامعه ضرورت تخصیص منابع و سرمایه‌گذاری در این آموزش‌ها را در بخش دولتی و غیردولتی دوچندان کرده و به مسئله‌ای با فوریت تبدیل کرده است.

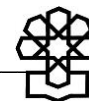
قطعاً تخصیص اعتبارات در حوزه آموزش، مصرف تلقی نمی‌شود بلکه نوعی سرمایه‌گذاری است که ممکن است دیربازده باشد، اما آثار شگرفی در بهبود بسیاری از شاخص‌های توسعه از جمله بهبود سلامت روانی جامعه، ارتقای سرانه تولید ناخالص داخلی، کاهش نرخ بیکاری و..... خواهد داشت. همچنین سرمایه‌گذاری در این آموزش‌ها ارتقای فرهنگ کار و تلاش، افزایش کیفیت و بهره‌وری نیروی کار را به همراه دارد.

علاوه بر این بهبود وضعیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نیازمند اعتباراتی بیش از سایر آموزش‌هاست علت آن نیاز به کارگاه، تجهیزات، مواد مصرفی، مربیان ورزیده، به روز شدن تجهیزات با توجه به تغییرات تکنولوژی و فضاهای کار واقعی می‌باشد، بنابراین صرف ارتقای شاخص‌های کمی در این حوزه راهگشا نیست و حتی مانند افزایش کمی دانشگاه‌ها که موجب انباشت نیروی انسانی تحصیلکرده بیکار شده است می‌تواند جامعه را با همین معضل مواجه سازد. در نتیجه افزایش هدفمند کمی و کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی، ترکیب و تنوع آموزش‌ها باید سرلوحه تغییرات در بودجه‌ریزی این آموزش‌ها باشد.

این گزارش در پنج فصل تهیه شده است که فصل اول به بررسی تغییرات ساختاری، فصل دوم به بررسی اعتبارات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برحسب امور فصل، فصل سوم به بررسی اعتبارات برحسب برنامه فعالیت، فصل چهارم به بررسی و مقایسه اعتبارات دستگاه‌های ارائه‌دهنده آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و فصل پنجم نیز به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد می‌پردازد.

فصل اول - بررسی تغییرات ساختاری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نحوه توزیع اعتبارات با تغییراتی مواجه است که برخی از آنها هرچند در راستای شفاف‌سازی بودجه انجام شده است، ولی عملاً مقایسه را با اختلال مواجه می‌سازد. به‌عنوان مثال می‌توان به جداسازی اعتبارات استانی از ملی در برخی از دستگاه‌ها از جمله آموزش و پرورش اشاره کرد. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ در جدول امور - فصل، اعتبارات امور آموزش و پژوهش نسبت به مصوب ۱۳۹۶ کاهش اعتبارات را نشان می‌دهد که به دلیل جداسازی اعتبارات استانی آموزش و پرورش به میزان ۳۴۴,۳۸۰ میلیارد ریال است. البته تبعات این تغییر در اعتبارات فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نیز مشهود است. سهم فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه سال ۱۳۹۷ در حدود ۲۷,۳۱۸ میلیارد ریال است در حالی که این رقم در قانون مصوب ۱۳۹۶ در حدود ۵۲,۰۰۰ میلیارد ریال بوده است. البته دولت با اعمال این تغییرات در لایحه سال ۱۳۹۷ این نقیصه را جبران کرده است بدین نحو که اعتبارات مصوب ۱۳۹۶ را در لایحه سال ۱۳۹۷ با جداسازی اعتبارات استانی در نظر گرفته و لذا این رقم با رقم کتاب قانون مصوب ۱۳۹۶ متفاوت است. دولت سهم ۵۲,۰۰۰ میلیارد ریالی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تصویب شده در قانون ۱۳۹۶ را ۲۴,۴۴۶ میلیارد ریال (بدون متفرقه) ذکر کرده است، که به دلیل جداسازی اعتبارات استانی است. لذا در بخش اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ملی فصل آموزش فنی و حرفه‌ای شاهد رشد ۱۱/۷ درصد هستیم، لکن به دلیل اینکه سهم اعتبارات استانی فصل آموزش فنی و حرفه‌ای ذیل اعتبارات استانی آموزش و پرورش آمده است، لذا میزان و سهم آن مشخص نیست. تغییر دیگر در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ ورود اعتبارات ردیف‌های متفرقه به جداول اصلی اعتبارات دستگاه‌ها می‌باشد که البته امر مثبتی است، زیرا وجود ردیف‌های متفرقه زیاد از ارزش و اعتبار قانون بودجه می‌کاهد، اما جداسازی اعتبارات متفرقه به دو جدول اعتبارات انتقال یافته و انتقال نیافته بررسی مضاعفی را ایجاب می‌کند.

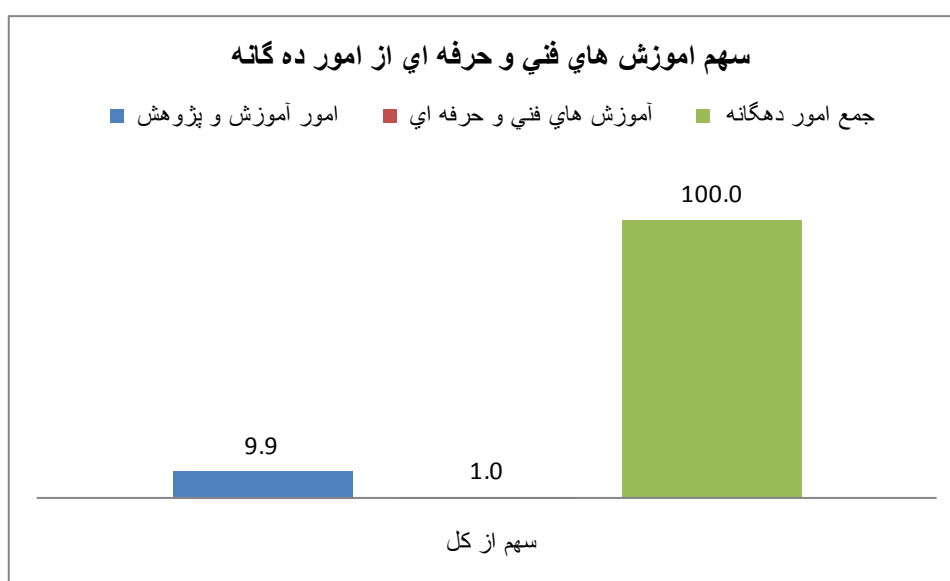
فصل دوم - بررسی اعتبارات حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برحسب امور - فصل

اعتبارات امور آموزش و پژوهش در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ (بدون احتساب اعتبارات استانی) بالغ بر ۲۷۸,۰۰۰ میلیارد ریال است که ۹/۹ درصد از کل اعتبارات امور ده‌گانه را تشکیل می‌دهد. سهم فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۲۷,۳۱۸ میلیارد ریال است که کمتر از یک درصد از کل اعتبارات امور ده‌گانه است. (جدول و نمودار ۱) سهم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ از امور آموزش و پژوهش ۹/۸ درصد است.

جدول ۱. سهم اعتبارات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برحسب امور - فصل (میلیون ریال)

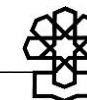
عنوان	اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۹۷	سهم از کل
امور آموزش و پژوهش (بدون استانی)	۲۷۸۹۰۹۵۱۲	۹/۹
فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (بدون استانی)	۲۷۳۱۸۱۳۷	۱/۰
جمع امور ده‌گانه (بدون استانی)	۲۸۳۱۱۷۶۱۹۴	۱۰۰/۰

نمودار ۱. سهم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از امور ده‌گانه

اعتبارات هزینه‌ای امور آموزش و پژوهش در لایحه سال ۱۳۹۷ نسبت به قانون سال ۱۳۹۶ حدود ۱۶ درصد رشد داشته است و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن ۳۲ درصد کاهش داشته است. اعتبارات اختصاصی این امور ۶ درصد رشد را نشان می‌دهد و در مجموع اعتبارات این بخش ۸ درصد رشد داشته است (جدول ۲). در همین حال اعتبارات هزینه‌ای فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۱۴

درصد رشد داشته است در حالی که اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آن ۳۸ درصد کاهش را نشان می‌دهد. لکن در مجموع اعتبارات فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای شاهد رشد ۱۱/۷۵ درصدی هستیم. نکته قابل توجه در این قسمت کاهش ۳۸ درصدی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است که خسارت بزرگی به این آموزش‌هاست، به جهت آنکه بدون تجهیزات و به‌روزرسانی آنها و تأمین فضاهای فیزیکی مناسب و مواد مصرفی اهداف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای محقق نخواهد شد. همچنین سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه کاهش ۲ درصدی داشته است (جدول ۲).

جدول ۲. مقایسه اعتبارات امور آموزش و پژوهش و فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه سال ۱۳۹۷ با قانون سال ۱۳۹۶

درصد رشد	برآورد جمع کل ۱۳۹۷	جمع کل اعتبارات مصوب ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			هزینه‌های اختصاصی			هزینه عمومی				عنوان	
			درصد رشد	برآورد تملك ۱۳۹۷	تملك مصوب ۱۳۹۶	برآورد ۱۳۹۷			درصد رشد	برآورد ۱۳۹۷				مصوب ۱۳۹۶
						درصد رشد	اختصاصی ۱۳۹۷	اختصاصی ۱۳۹۶		جمع	متفرقه	هزینه عمومی		
۸	۲۷۸,۹۰۹,۵۱۲	۲۵۷,۱۷۲,۸۴۰	-۳۲	۲۱,۱۰۷,۲۷۶	۳۱,۱۷۵,۳۵۴	۶	۵۲,۴۶۲,۰۸۵	۴۹,۷۰۱,۶۶۷	۱۶	۲۰۵,۳۴۰,۱۵۱	۸۶۱,۷۹۸	۲۰۴,۴۷۸,۳۵۳	۱۷۶,۲۹۵,۸۱۹	امور آموزش و پژوهش
۱۱/۷۵	۲۷,۳۱۸,۱۳۷	۲۴,۴۴۶,۷۴۲	-۳۸	۱,۹۴۵,۲۴۴	۳,۱۴۷,۱۳۲	۴۰	۵,۸۳۳,۳۱۷	۴,۱۵۰,۹۱۴	۱۴	۱۹,۵۳۹,۵۷۶	۴۲۹,۵۹۹	۱۹,۱۰۹,۹۷۷	۱۷,۱۴۸,۶۹۶	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی
۶	۲,۸۳۱,۱۷۶,۱۹۴	۲,۶۵۹,۳۷۸,۶۰۷	-۲	۴۴۳,۸۰,۲۷۶	۴۵۲,۰۰۱,۱۷۹	-۱۶	۴۲۶,۹۰۴,۱۰۹	۵۰۹,۹۲۹,۳۳۵	۱۵	۱,۹۶۰,۳۹۱,۸۰۹	۱۱۳,۰۱۱,۲۷۵	۱,۸۴۷,۳۸۰,۵۳۴	۱,۶۹۷,۴۴۸,۰۹۳	جمع امور ده‌گانه
۴۴	۴۳۲,۷۹۸,۲۳۴	۳۰۰,۶۶۲,۰۰۰	۱۵۱	۱۸۱,۲۹۳,۱۲۲	۷۲,۲۶۱,۰۰۰	۰	۰	۰	۱۰	۲۵۱,۵۰۴,۴۱۲	۲۵۱,۵۰۴,۴۱۲	۰	۲۲۸,۴۰۱,۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های متفرقه
۳	۶۷۳,۲۳۸,۴۶۲	۶۵۲,۴۵۱,۶۸۵	-۲۵	۱۱۲,۲۲۴,۲۰۰	۱۴۸,۹۰۹,۳۵۰	۰	۸,۶۲۸,۸۰۰	۰	۱۰	۵۵۲,۳۸۵,۴۶۲	۱,۶۴۱,۰۰۰	۵۵۰,۷۴۴,۴۶۲	۵۰۳,۵۴۲,۳۳۵	منابع و مصارف دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها
۹	۳,۹۳۷,۲۱۲,۸۹۰	۳,۶۱۲,۴۸۳,۲۹۲	۱۰	۷۳۷,۳۹۸,۲۹۸	۶۷۳,۱۷۱,۵۲۹	-۱۵	۴۳۵,۵۳۲,۹۰۹	۵۰۹,۹۲۰,۳۳۵	۱۴	۲,۷۶۴,۲۸۱,۶۸۳	۳۶۶,۱۵۶,۶۸۷	۲,۳۹۸,۱۲۴,۹۹۶	۲,۴۲۹,۳۹۱,۴۲۸	جمع کل اعتبارات

فصل سوم - بررسی اعتبارات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برحسب برنامه - فعالیت

الف) تغییرات برنامه‌های فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی (جدول ۳)

فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای شامل ۲۱ برنامه است که با پیش‌کد ۱۸۰۲ در جداول لایحه بودجه مشخص شده است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نسبت به قانون مصوب ۱۳۹۶ می‌توان به چند تفاوت اشاره کرد:

- حذف برنامه آموزش غیررسمی کوتاه‌مدت و اضافه شدن آن به ذیل کد برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای و کوتاه‌مدت که اقدام مناسبی است.
- اضافه شدن چهار برنامه تحت عناوین (برنامه ترویج یافته‌ها و دانش کشاورزی ۱۸۰۲۰۲۱ مربوط به سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، برنامه آموزش بهره‌برداری بهینه آب در کشاورزی ۱۸۰۲۰۲۳، برنامه آموزش غیررسمی کشاورزی در مناطق کمتر توسعه‌یافته ۱۸۰۲۰۲۴، مربوط به مؤسسه عالی علمی - کاربردی و مهارتی جهاد کشاورزی و برنامه مشاوره شغلی، هدایت آموزشی و رهگیری اشتغال و مهارت‌آموزی ۱۸۰۲۰۲۲ ذیل سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای).

ب) بررسی اعتبارات برنامه‌های ذیل فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی (جدول ۳) آنچه از بررسی اعتبارات برنامه‌های ذیل فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای حاصل می‌شود عبارت است از:

- رشد نسبی اعتبارات هزینه‌ای و سرجمع اعتبارات،
- کاهش زیاد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای،
- افزایش نسبی سرجمع اعتبارات بجز برنامه‌های (برنامه آموزش کاردانی مهارتی، برنامه سنجش مهارت، برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری ساختمان‌ها، فضاها، اماکن و ماشین‌آلات)،
- افزایش اعتبارات متوسطه دوم فنی و حرفه‌ای و کار و دانش می‌تواند به دلیل افزوده شدن یک پایه به این دوره و به تبع آن کاهش اعتبارات کاردانی - مهارتی باشد که در سال آتی دانشگاه فنی و حرفه‌ای ورودی جدید نخواهد داشت.

ج) نکاتی که باید در این فصل از لایحه بودجه مورد توجه قرار گیرد:

- مشخص کردن دقیق اعتبارات استانی مربوط به فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که امکان مقایسه این اعتبارات را در لایحه سال ۱۳۹۷ با قانون سال ۱۳۹۶ فراهم کند. (هرچند که در لایحه سال ۱۳۹۷

اعتبارات استانی وزارت آموزش و پرورش مشخص شده است، اما با توجه به اینکه سهم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از آن مشخص نیست نمی‌تواند ملاک مقایسه قرار گیرد).

- ضرورت توجه به اعتبارات ضروری برای بازسازی تجهیزات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که ارتقای کیفی این آموزش‌ها ارتباط مستقیمی با تجهیزات و به‌روزرسانی و تأمین مواد مصرفی دارد.
- شایسته است برنامه‌های طراحی و تدوین استانداردهای شایستگی حرفه، برنامه طراحی و تدوین استانداردهای ارزشیابی حرفه، برنامه طراحی و تدوین استانداردهای آموزش حرفه، برنامه استقرار صلاحیت حرفه‌ای، برنامه استقرار توسعه حرفه‌ای، برنامه نوآوری و کارآفرینی، برنامه ارتقای صلاحیت حرفه‌ای معلمان فنی و حرفه‌ای با توجه به تصویب قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی مورد توجه قرار گیرد. در جدول ۳ برنامه‌های ذیل کد ۱۸۰۲ لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ و قانون سال ۱۳۹۶ ارائه شده است.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات برنامه‌های ذیل فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

در لایحه سال ۱۳۹۷ با قانون سال ۱۳۹۶

کد برنامه	برنامه‌های ذیل فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه ۱۳۹۷	جمع اعتبارات ۱۳۹۷	جمع اعتبارات * ۱۳۹۶	درصد رشد
۱۸۰۲۰۰۰	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۲۷,۳۱۸,۱۳۷	۲۴,۴۴۶,۷۴۱	۱۲
۱۸۰۲۰۰۱	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه فنی و حرفه‌ای	۱,۹۱۷,۵۵۲	۱,۲۶۷,۳۳۶	۵۱
۱۸۰۲۰۰۲	برنامه آموزش دوره دوم متوسطه کار و دانش	۲,۰۹۶,۲۸۵	۱,۲۰۴,۶۳۰	۷۴
۱۸۰۲۰۰۳	برنامه آموزش زنان روستایی	۵۴,۸۸۰	۵۱,۰۴۴	۸
۱۸۰۲۰۰۴	آموزش مهارت‌های کاربردی و ICT نظری بخش	۳۱,۰۴۴	۲۰,۹۰۰	۴۹
۱۸۰۲۰۰۵	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای و مهارتی	۸,۳۳۷,۳۳۸	۷,۹۱۰,۹۹۸	۵
۱۸۰۲۰۰۷	برنامه آموزش‌های شغلی	۱۸۲,۶۰۱	۱۱۰,۴۸۹	۶۵
۱۸۰۲۰۰۸	برنامه آموزش کاردانی مهارتی	۶,۲۳۵,۹۰۱	۶,۵۷۴,۳۰۹	-۵
۱۸۰۲۰۰۹	برنامه آموزش کارشناسی مهارتی	۱,۲۱۹,۴۵۵	۱,۰۱۷,۰۵۵	۲۰
۱۸۰۲۰۱۱	برنامه آموزش دوره متوسطه حرفه‌ای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	۱۳,۰۴۵	۱۱,۶۸۵	۱۲
۱۸۰۲۰۱۲	برنامه ارتقای حرفه‌ای معلمان	۱,۰۸۴,۵۲۰	۸۷۱,۷۸۸	۲۴
۱۸۰۲۰۱۴	برنامه بهبود فعالیت‌های فرهنگی	۱۵۱,۶۶۳	۱۲۵,۳۲۲	۲۱
۱۸۰۲۰۱۵	برنامه تدوین استاندارد مهارت	۶۴,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۷
۱۸۰۲۰۱۶	برنامه تربیت معلم	۳,۱۲۱,۰۰۰	۲,۸۵۱,۱۰۴	۹
۱۸۰۲۰۱۷	برنامه توسعه کارآفرینی	۹,۴۶۰	۸,۸۰۰	۸
۱۸۰۲۰۱۸	برنامه سنجش مهارت	۱۴۲,۹۲۰	۱۴۰,۰۷۸	۲
۱۸۰۲۰۱۹	برنامه ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و کمک‌آموزشی	۲,۰۸۲,۲۴۷	۱,۸۲۵,۲۷۶	۱۴
۱۸۰۲۰۲۰	برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات	۱,۴۳۴	۲,۷۵۸	-۴۸
۱۸۰۲۰۲۱	برنامه ترویج یافته‌ها و دانش کشاورزی	۵۱۷,۰۰۲	۳۹۳,۱۷۰	۳۱
۱۸۰۲۰۲۲	برنامه مشاوره شغلی، هدایت آموزشی و رهگیری اشتغال مهارت‌آموختگان	۲۰,۰۰۰	۰	۰
۱۸۰۲۰۲۳	برنامه آموزش بهره‌برداری بهینه آب در کشاورزی	۱۵,۳۶۰	۰	۰
۱۸۰۲۰۲۴	برنامه آموزش غیررسمی کشاورزی در مناطق کمتر توسعه‌یافته	۲۰,۴۳۰	۰	۰

* شایان ذکر است که جمع اعتبارات سال ۱۳۹۶ در این جدول از مجموع اعتبارات هزینه‌ای سال ۱۳۹۶ (مکتوب در لایحه ۱۳۹۷) که جمع هزینه عمومی و متفرقه است به علاوه جمع تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۱۳۹۶ (در لایحه سال ۱۳۹۷) به علاوه اعتبارات اختصاصی استخراج شده از قانون مکتوب ۱۳۹۶ به دست آمده است.

فصل چهارم - بررسی و مقایسه اعتبارات دستگاه‌های ارائه‌دهنده آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

بررسی و مقایسه اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و جمع اعتبارات دستگاه‌های اصلی ارائه‌دهنده آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه سال ۱۳۹۷ و مصوب سال ۱۳۹۶ در جدول ۴ نشان می‌دهد که:

• اعتبارات هزینه‌ای سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای ۱۰/۴ درصد و جمع اعتبارات آن ۷/۸ درصد رشد داشته است در حالی که اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این نهاد ۲۴ درصد کاهش یافته است (جدول ۴).

• اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه علمی - کاربردی ۱۳/۹ درصد، اعتبارات اختصاصی ۱۵ درصد و جمع اعتبارات آن ۱۴/۸ درصد رشد داشته است (جدول ۴).

• اعتبارات هزینه‌ای دانشگاه فنی و حرفه‌ای ۱۳/۶ رشد داشته است در حالی که اعتبارات اختصاصی آن ۱۳/۶ درصد و اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۴۷ درصد و جمع اعتبارات این دانشگاه ۲ درصد کاهش داشته است (جدول ۴).

• دانشگاه شهید رجایی در اعتبارات هزینه‌ای با افزایش ۱۳/۵ درصدی روبرو است. اعتبارات اختصاصی این دستگاه ۳۷ درصد و اعتبار تملک دارایی سرمایه‌ای ۲۳/۵ درصد کاهش داشته است. سرجمع اعتبارات نیز ۸ درصد کاهش دارد (جدول ۴).

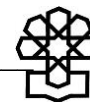
• اعتبارات هزینه‌ای ستاد وزارت آموزش و پرورش ۴۸/۶ درصد رشد داشته است. اعتبارات اختصاصی این دستگاه ۱۱۲۵ درصد رشد داشته و اما اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ۸ درصد کاهش داشته و جمع اعتبارات ۶۵ درصد رشد را نشان می‌دهد (جدول ۴).

• در جدول شماره ۹ (ماده واحده و جداول پیوست) تنها یک مورد مرتبط با آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است که به موجب بند «ج» تبصره «۱۱» تعیین شده است. ۵ درصد از اعتبارات ردیف متفرقه ۲۳-۵۳۰۰۰۰ جهت آموزش‌های مهارتی سربازان وظیفه در نظر گرفته شده که معادل ۶۷۵ میلیارد ریال است که باید در اختیار سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای قرار گیرد.

• نکته قابل توجه در این جدول کاهش اعتبارات مربوط به سه موضوع است که مهمترین آن اعتبارات مربوط به اجرای حکم بند «ذ» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه است که ۳۷/۵ درصد کاهش داشته است، این امر با توجه به ضرورت تعیین تکلیف معلمان حق‌التدریس دانشگاه فنی و حرفه‌ای و وجود حکم قانونی در این ارتباط به نظر منطقی نمی‌آید.

جدول ۴. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های اصلی ارائه‌دهنده آموزش‌های فنی و حرفه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ با قانون سال ۱۳۹۶

عنوان دستگاه	هزینه‌ای و متفرقه ۱۳۹۷	جمع هزینه‌ای و متفرقه ۱۳۹۶	درصد رشد	اختصاصی ۱۳۹۷	اختصاصی ۱۳۹۶	درصد رشد	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه ۱۳۹۷	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قانون ۱۳۹۶	درصد رشد	جمع لایحه ۱۳۹۷	جمع قانون ۱۳۹۶	درصد رشد
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای	۷,۱۹۵,۷۰۰	۶,۵۱۸,۰۷۷	۱۰/۴	۰	۰	۰	۳۹۷,۹۴۲	۵۲۲,۹۶۶	-۲۳/۹	۷,۵۹۳,۶۴۲	۷,۰۴۱,۰۴۳	۷/۸
دانشگاه جامع علمی-کاربردی	۲۶۹,۴۰۰	۲۳۶,۵۷۱	۱۳/۹	۲,۳۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۵	۶۰۲	۱,۱۵۸	-۴۸	۲,۵۷۰,۰۰۲	۲,۲۳۷,۷۲۹	۱۴/۸
دانشگاه فنی و حرفه‌ای	۵,۷۱۲,۰۰۰	۵,۰۲۷,۸۸۵	۱۳/۶	۹۵۰,۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	-۱۳/۶	۷۷۴,۰۰۰	۱,۴۶۰,۱۷۰	-۴۷	۷,۴۳۶,۰۰۰	۷,۵۸۸,۰۵۵	-۲
وزارت آموزش و پرورش	۲۳,۲۲۳,۳۴۰	۱۵,۶۲۰,۲۵۰	۴۸/۶	۴,۴۱۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰	۱۱۲۵	۶۷۹,۷۰۷	۱,۱۸۹,۲۳۳	۴۲/۸	۲۸,۳۳۰,۰۴۷	۱۷,۱۶۹,۴۸۳	۶۵
دانشگاه شهید رجایی	۴۸۰,۰۰۰	۴۲۲,۹۰۱	۱۳/۵	۱۷۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰	-۳۷	۶۵,۰۰۰	۸۵,۰۰۰	-۲۳/۵	۷۱۵,۰۰۰	۷۷۷,۹۰۱	۱۳/۸

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

بررسی وضعیت اعتبارات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ و مقایسه آن با قانون مصوب سال ۱۳۹۶ ضرورت‌هایی را مطرح می‌کند، برخی از این موارد به شرح ذیل است:

۱. مشخص کردن دقیق اعتبارات استانی مربوط به فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که امکان مقایسه این اعتبارات را در لایحه سال ۱۳۹۷ با قانون سال ۱۳۹۶ مشخص کند (هرچند در لایحه اعتبارات استانی وزارت آموزش و پرورش مشخص شده است، اما با توجه به اینکه سهم آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از آن مشخص نیست نمی‌تواند ملاک مقایسه قرار گیرد).
۲. ضرورت توجه به اعتبارات لازم برای بازسازی تجهیزات آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که ارتقای کیفی این آموزش‌ها ارتباط مستقیمی با تجهیزات و به‌روزروری و تأمین مواد مصرفی دارد.
۳. شایسته است برنامه‌های طراحی و تدوین استانداردهای شایستگی حرفه، برنامه طراحی و تدوین استانداردهای ارزشیابی حرفه، برنامه طراحی و تدوین استانداردهای آموزش حرفه، برنامه استقرار صلاحیت حرفه‌ای، برنامه استقرار توسعه حرفه‌ای، برنامه نوآوری و کارآفرینی، برنامه ارتقای صلاحیت حرفه‌ای معلمان فنی و حرفه‌ای به برنامه‌های ذیل فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در لایحه مورد توجه قرار گیرد.
۴. منطقی است اعتبارات استانی وزارت آموزش و پرورش که بخشی از آن مربوط به فصل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای است به تفکیک فصول هفت‌گانه (جدول ۷-۱) و برحسب برنامه-فعالیت مشخص شود تا از شفافیت لازم برخوردار باشد.

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور.
۲. گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۲۹. حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، شماره مسلسل ۱۵۲۵۲، آذرماه ۱۳۹۵.
۳. قانون نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای، مصوب ۱۳۹۶.
۴. قانون برنامه ششم توسعه.
۵. سیاست‌های کلی اشتغال.
۶. سیاست‌های کلی جمعیت.
۷. سیاست‌های کلی تولید، حمایت از کار و سرمایه ایرانی.
۸. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی.
۹. سند تحول آموزش و پرورش.
۱۰. گزارش الزامات تشکیل نظام آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای، شماره مسلسل ۱۳۹۳۵، مهرماه ۱۳۹۳.
۱۱. گزارش اظهارنظر کارشناسی درباره: طرح نظام جامع آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای و مهارتی، شماره مسلسل ۱۳۰۰۴، آذرماه ۱۳۹۳.
۱۲. قانون دائمی کردن بخشی از احکام برنامه‌های توسعه.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۶۵۵	شناسنامه گزارش
شماره چاپ: ۷۶۰ شماره ثبت: ۳۴۸	دوره دهم - سال دوم تاریخ چاپ: ۱۳۹۶/۹/۲۱
<p>عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور ۲۵. حوزه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی</p>	
<p>نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه فنی و حرفه‌ای) تهیه و تدوین: محبوبه محمدعلی ناظران علمی: علی اخوان بهبهانی، محمدرضا مالکی متقاضی: کمیسیون آموزش و تحقیقات ویراستار تخصصی: _____ ویراستار ادبی: _____</p>	
<p>واژه‌های کلیدی: ۱. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۲. متوسطه فنی و حرفه‌ای ۳. متوسطه کار و دانش ۴. دانشگاه فنی و حرفه‌ای ۵. آموزش‌های غیررسمی فنی و حرفه‌ای</p>	
<p>تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱۰/۶</p>	

